

Галацин К. О.
кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри англійської мови технічного спрямування №2
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна

Фещук А. М.
викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №2
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МЕДІАЗАСОБІВ У ФОРМУВАННІ В МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Проблема формування англомовної комунікативної компетентності майбутніх інженерів за допомогою застосування сучасних інформаційних засобів вирізняється інноваційністю, багатоаспектністю та міждисциплінарністю. Цифровізація і діджиталізація ставлять перед сучасним фахівцем вимоги володіння навичками медіаграмотності, здатностями швидкої орієнтації в цифровому медіа-просторі для налагодження англомовної комунікації в процесі виконання професійних завдань.

Проблема формування англомовної комунікативної компетентності є в полі зору таких науковців як Т. Пахомова, Ю. Семенчук, А. Фещук, О. Ярошенко та ін. Питання використання медіатехнологій в освітньому процесі вивчають О. Бондаренко, О. Волошенюк, Р. Гришкова, В. Іванов, О. Котенко, В. Шарко та ін. Уже І. Гуріненко, С. Деньгаєва, О. Карпова, О. Шеваршинова, Н. Яценюк і ін. досліджують медіа як засоби в процесі вивчення англійської мови. Глибшого аналізу потребують питання використання медіазасобів у процесі формування в майбутніх інженерів англомовної комунікативної компетентності.

На сьогодні в педагогічній теорії та практиці пріоритетним напрямом є медіаосвіта. Він передбачає вивчення студентами особливостей масової комунікації (преси, радіо, телебачення, кіно, відео тощо) в процесі професійної діяльності, підготовку їх до виконання фахових функцій у сучасному інформаційному світі, опанування вмінь сприймати й осмислювати різну інформацію. Особливо актуальним є використання медіазасобів на заняттях з англійської мови, коли здобувачі освіти мають змогу вивчати та аналізувати штучно створені викладачем професійно-орієнтовані тексти або автентичні матеріали, висвітлені в періодичних виданнях, книгах, художніх/документальних фільмах, журналах, на радіо, телебаченні, соціальних мережах, цифрових платформах, чисельність та різноманітність яких щороку збільшується в геометричній прогресії.

Значний методичний потенціал мають медіазасоби у формуванні в майбутніх інженерів англомовної комунікативної компетентності.

У процесі наукового пошуку англомовну комунікативну компетентність майбутніх інженерів визначаємо як здатність фахівців успішно взаємодіяти з іншими суб'єктами професійної діяльності – носіями англійської мови, задля постановки та вирішення професійних завдань в технічній сфері [2].

Формування в майбутніх інженерів англомовної комунікативної компетентності за допомогою медіазасобів визначаємо як цілеспрямований та керований процес формування в здобувачів вищої технічної освіти мовної, лінгво-соціокультурної, навчально-стратегічної та професійної складових цієї компетентності з використанням різних форм роботи з автентичними (висвітленими в періодичних виданнях, на радіо, телебаченні, соціальних мережах, цифрових платформах і ін.) та штучними (створені викладачем для навчального заняття) текстами.

Великий тлумачний словник сучасної української мови термін «медіа / мас-медіа», тлумачить як засоби масової інформації (радіо, телебачення, преса, кіно та ін. [1, с. 512, 516].

Сьогодні поняття «медіазасоби» набули нового змісту, оскільки його застосовують також і до інтерактивних електронних видань, нових форм комунікації, оскільки вони інтегровані в мережу Інтернет. Нам імпонує думка І. Гуріненко, який медіазасобами називає матеріали, виокремленні із загального інформаційного простору у формі аудіальних, візуальних, аудіо-візуальних повідомлень; використовуються викладачем для організації процесу оволодіння англійською мовою майбутніми фахівцями [4]. П. Саварин використовує поняття «медіатехнології», яке розглядає як сукупність способів, що включають проектування, організацію та проведення занять із забезпеченням багатоканальності сприйняття інформації суб'єктами навчання в інтерактивному режимі, шляхом використання мультимедійних комп'ютерних апаратно-програмних і мультимедійних навчальних програмних засобів. Автор наголошує, що медіатехнології забезпечують динамічність та можливість синергетичного навчання, одночасно зорового і слухового сприйняття матеріалу, активної участі в керуванні його представленням, повернення до тих розділів, які вимагають повторного аналізу та використання зворотного зв'язку [5, с. 13].

Медіазасоби нами активно використовуються в процесі викладання магістрам освітніх програм «Конструювання та дизайн машин», «Технології машинобудування», «Технології виробництва літальних апаратів» освітнього компонента «Практичний курс іноземної мови для наукової комунікації (англійська)» (далі ОК) [3] під час роботи з автентичними/штучними текстами. Варто відмітити, що автентичний/штучний інженерний текст – це текст, який належить до навчально-наукового і науково-технічного підстилів і написаний викладачем-інженером для інженера (або майбутнього інженера), в межах певної спеціальності, яка має характерні мовні особливості та специфічну термінологію.

Основним завданням використання роботи з автентичними текстами є формування в студентів інтересу до процесів міжкультурного та педагогічного спілкування в технічній сфері, оскільки статті висвітлені в медіаресурсах є цікавими та стимулюючими; їх можна відбирати відповідно до інтересів аудиторії та теми, яка вивчається; відображають реальну ситуацію вживання мови в культурному контексті.

У процесі занять студенти працюють з автентичними/штучними текстами, тематика яких пов'язана з налагодженням англійськомовного спілкування в процесі професійної діяльності інженера. Це можуть бути повні тексти або їх уривки. Наприклад, в ході вивчення теми «Risks and hazards: presenting charts, using claims to plan essays» [3] пропонуємо віднайти, здійснити аналіз та визначити основні напрями відродження національного авіабудування в Україні згідно з «Стратегією відродження вітчизняного авіабудування на період до 2030 року».

У процесі вивчення ОК використовуємо різні види навчальних медіазасобів [4] (табл.1).

Таблиця 1

Класифікація навчальних засобів

<i>№ з/п</i>	<i>Класифікаційна ознака</i>	<i>Навчальні медіа засоби</i>
1	2	3
1.	Вид задіяних аналізаторів	Візуальні; аудіальні; вербальні; аудіовізуальні/слухозорописемні.
2.	Вид, що слугував джерелом медіатексту	Газетні, журнальні, радійні, телевізійні, взяті з Інтернету, кінематографічні.
3.	Спосіб організації навчання	Аудиторні; позааудиторні.

1	2	3
4.	Походження засобу медіа	Автентичні – похідні від медіатекстів; штучні – створені спеціально для потреб освітнього процесу, до моменту навчання не оприлюдненні у засобах масової інформації.
5.	Кількість осіб, залучених у роботі із засобами мас-медіа	Індивідуальні; парні; групові.
6.	Дидактичне завдання	Наочні; інтеграційні; соціалізуючі; професійно-практичного спрямування; систематизуючі та індивідуалізовані.

Цікавою та такою, що активізує критичне мислення і пізнавальну діяльність студентів є робота з професійно-орієнтованими медіасистемами Metasearch Search Engine та RefSeek, яка передбачає пошук новинок та статистичних матеріалів з авіаційної галузі, а саме: веб-сторінки – AIS of Ukraine, CC Foundation та ін.; енциклопедії «Large aviation encyclopedia», «Half-Life» і ін.; журнали і газети: Aviator, Air prospects of Ukraine, Government courier та ін. Різноманітно організована навчально-пізнавальна діяльність майбутніх інженерів на вказаних медіаплатформах спрямована на формування англомовної комунікативної компетентності та її складових – мовної, лінгво-соціокультурної, навчально-стратегічної та професійної.

Ураховуючи вид медіазасобу, на заняття відбираємо автентичний/ штучний текст дотримуючись таких критеріїв:

– лексико-фразеологічної автентичності – здійснюємо відбір необхідної для засвоєння лексики та фразеології;

– граматичної автентичності – акцентуємо увагу на використання термінів в усній і письмовій мові;

– функційності – спрямований на природність відбору лінгвістичних засобів для вирішення мовного завдання;

– типовості – підбираємо найбільш актуальний текст, який містить факти сучасної дійсності щодо теми, яка вивчається.

Отже, використання медіазасобів на заняттях з англійської мови уможливорює формування в майбутніх інженерів не лише англомовної комунікативної, а й інформаційної компетентності; забезпечує розвиток їх критичного й аналітичного мислення та можливість навчатися впродовж усього життя.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови : з дод. і допов. / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ–Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.

2. Галацин К., Фецул А., Ярошенко О. Педагогічні умови ефективного формування англомовної комунікативної компетентності майбутніх інженерів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 44(1). С. 254-260.

3. Ставицька І.В. «Практичний курс іноземної мови для наукової комунікації (англійська)»: силабус освітнього компонента. 2024. [*https://kamts2.kpi.ua/nn-mm/*](https://kamts2.kpi.ua/nn-mm/)

4. Гуриченко І. Ю. Педагогічні умови застосування засобів мас-медіа у професійній підготовці майбутніх державних інспекторів з пожежної безпеки : автореф. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Умань, 2012. 20 с.

5. Саварин П. В. Підготовка майбутнього викладача технічних дисциплін до застосування медіатехнологій у професійній діяльності : автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2017, с. 22 с.